

Advieshuisvestingseisen voor het houden van papegaaiachtigen

Als basis voor dit advies is o.a. het op 10-januari-1995 door het Duitse “Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten” uitgegeven werk *mindestanforderungen* gebruikt. Verder heb ik de Oostenrijkse en Zwitserse regelgeving ook mee laten wegen.

Inleiding

Papegaaiachtigen (Psittacidae) zijn sociale vogelsoorten, die met uitzondering van Europa, op alle continenten in de vrije natuur voorkomen. Ze bewonen verschillende zones zoals tropische regenwouden, savannen, halfwoestijnen, en bergwouden tot hoogten van 4000 meter.

Het voedingspatroon van papegaaiachtigen varieert enorm, veel soorten eten zaden in alle stadia van rijpheid, andere soorten hebben zich gespecialiseerd tot het eten van fruit of nectar. Papegaaiachtigen zijn, met uitzondering van een paar soorten, holenbroeders.

Op dit moment zijn er 353 papegaaiesoorten bekend, hiervan planten zich vele soorten regelmatig in gevangenschap voort. Grasparkiet (*Melopsittacus undulatus*) en valkparkiet (*Nymphicus hollandicus*), worden al sinds het midden van de 19^e eeuw gekweekt, zij zijn gedomesticeerd en worden in dit advies niet betrokken.

Papegaaiachtigen leven met uitzondering van enkele soorten in groepen. Zij kunnen in gevangenschap dan ook zo gehouden worden. Er dient voor het benodigde sociale contact gezorgd te worden door het paarsgewijs houden of, bij het alleen houden, door dagelijks voldoende met de vogel bezig te zijn. Uitzonderingen zijn onverdraagzame, alleen op mensen gefixeerde, en zieke of gewonde vogels.

Jonge vogels dienen zo soorteigen mogelijk groot gebracht te worden. Dus door de eigen ouders. Handopfok dient niet toegepast te worden. Handopfok mag alleen dan toegepast worden als de jonge vogels door de ouders in de steek gelaten worden of door de ouders “mishandeld” worden. Dergelijke ouders dienen hierna dan ook niet meer voor de kweek ingezet te worden.

De mogelijkheid tot voortplanting dient gegeven te worden mits er voor de jongen een geschikte ruimte, en toekomst, is.

Het uitgebreide gedragspatroon dient door afwisselende volière-, kooi- of binnenruimte inrichting, bijvoorbeeld met verse twijgen of andere geschikte materialen, gestimuleerd te worden.

Papegaaiachtigen kunnen met een groot aantal andere diersoorten samen gehouden worden, er dient wel op onderlinge verdraagzaamheid gelet te worden.

Invoer, uitvoer en het bezit van papegaaiachtigen worden door de Flora en Faunawet geregeld. De CITES-lijsten zijn hiervoor de basis.

A. Algemeen advies voor het houden van:

Papegaaiachtigen mogen niet geketend of op een beugel gehouden worden. Papegaaiachtigen die niet kunnen vliegen dienen zo gehouden te worden dat de hen beschikbare oppervlakte gelijk of groter is dan die van de aangegeven maten. Ook dienen er klimmogelijkheden voor deze vogels te zijn. Het binnenverblijf (nachtverblijf) moet voor hen altijd openstaan.

Het verkorten van slagpennen, het leewieken of ander manipulaties aan het dier, om het dier aan te passen aan de ruimte waarin het dier gehouden wordt is niet toegestaan. Controleren met andere artikelen GWWD

Een verblijf voor één of twee vogels zou het volgende minimumformaat moeten hebben:

totaalformaat van de vogel in cm per soort	minimumadviesmaat van de kooi of volière Lengte x Breedte x Hoogte in meters
tot 17	0,8 * 0,4 * 0,4
van 17 tot 25	1,0 * 0,5 * 0,5
van 25 tot 40	2,0 * 1,0 * 1,0
van 40 tot 60	3,0 * 1,0 * 2,0
vanaf 60	4,0* 2,0 * 2,0

De aangegeven maten van de verblijven gelden voor de paarsgewijs gehouden vogels, als een vogel alleen gehouden wordt dan gelden dezelfde maten. De oppervlakte zou voor elk meer gehouden paar met 50% verhoogd moeten worden. Kooien dienen op minimaal 80 cm. hoogte te staan.

Voor de bepaling van het formaat geldt het formaat zoals dat gegeven wordt in het boek *Parrots, A Guide to Parrots of the World* door Tony Juniper en Mike Parr (ISBN 0-300-07453-0).

Voor wildvangvogels is het nodig dat de ruimte de eerste 2 jaar groter is, en er dienen verstopt c.q. schuil mogelijkheden aanwezig te zijn. De oppervlakte dient dan ook minimaal 50% groter te zijn dan de aangegeven maten.

Tussen kooien en volièren kunnen door dichte wanden of dubbelglas bijtverwondingen, tussen burens, voorkomen worden, dit wordt dan ook geadviseerd. Als de vogels in buitenvolièren gehouden worden dan dient er een binnenverblijf (nachtverblijf) of schuilplaats te zijn die door de vogels altijd opgezocht kan worden. Voor die soorten die normaler wijze in geconditioneerde (binnen)verblijven gehouden worden moet de (binnen)volière net zo groot ingericht worden als een normale volière.

Bijzonderheden ten aanzien van minimale temperatuur wordt per groep aangegeven. Voer en water moeten dagelijks vers aangeboden worden in schone bakken.

De bodembedekking van het binnenverblijf of de schuilplaats kan uit zand, houtkrullen van onbehandeld hout, houtmot, gehakseld hout of ander geschikt materiaal bestaan. De bodembedekking zou, indien mogelijk, iedere week gereinigd moeten worden. De bodembedekking van een buitenvolière kan bestaan uit een natuurlijke bodem afgedekt met o.a. zand, kies of grind.

Het materiaal waar de volière van gemaakt is, of wat zich in de volière bevindt, mag niet gezondheidsgevaarlijk (schadelijk) voor de vogels zijn. Een voorbeeld van gezondheidsschadelijk is een koperenkooi.

De afscheiding kan het beste uit horizontale tralies of gaas bestaan. Het verblijf zou minimaal 2 zitstokken van verschillende dikte moeten hebben, en deze dienen zo geplaatst te worden dat er zo groot mogelijke vliegmogelijkheden overblijven.

Als vogels in een gesloten ruimte gehouden worden is het “los houden” van de vogels aan te bevelen.

Een badplek dient aanwezig te zijn. Als de vogels zich niet in de badplek baden dan zullen zij, bij geschikte omstandigheden, minimaal één keer per week gesproeid dienen te worden.

In ruimten is het nodig dat er voldoende daglicht of kunstlicht dat daglicht vervangt is. De dagelijkse verlichtingstijd moet 12 uur zijn. Het dagnachtritme mag niet verstoord worden.

Bij het in een groep houden (kolonie) moeten er gedurende de voortplantingstijd aanzienlijk meer broedblokken aangeboden worden dan dat er paren aanwezig zijn. Dit om territoriale vechtpartijen tegen te gaan.

Er moet ook afwisselende geschikte voeding gebruikt worden. Het is niet voldoende om papegaaiaachtigen het hele jaar door droge zaden te voeren. Er moet ook, per soort, kiemzaad, fruit, groente, groenvoer en zeker tijdens de kweekperiode dierlijk eiwit aangeboden worden.

Lori's, hangparkieten en andere nectareters moeten nectarvoeding krijgen, zij mogen zeker niet aan een uitsluitende zaadvoeding gewend worden.

Er dient dagelijks gecontroleerd te worden of de vogels niet ziek zijn of verwondingen hebben opgelopen.

Bij een ziektebeeld of een verwonding dient een dierenarts geconsulteerd te worden. De uitgevoerde onderzoeken en behandeling dienen geregistreerd te worden.

Parkieten

1. de groep Parkieten bestaat uit de geslachten:

Alisterus, Aprosmictus, Ara, Aratinga, Anodorhynchus, Barnardius, Bolborhynchus, Brotogeris, Cyanoliseus, Cyanopsitta, Cyanoramphus, Diopsittaca, Enicognathus, Eunymphicus, Geopsittacus, Leptosittaca, Myiopsitta, Nandayus, Neophema, Neopsephotus, Ognorhynchus, Pezoporus, Platycercus, Polytelis, Prosopeia, Psephotus, Northiella, Psittacula, Purpureicephalus, Pyrrhura, Rhynchopsitta.

1.1 basis

Parkieten zijn papegaaiaachtigen met een lange staart, die zowel in bossen als in open leefomgevingen als savannen en steppen leven. Het zijn goede vliegers.

Tot de kleinste vertegenwoordigers behoren de grasparkieten van de geslachten *Neophema* en *Neopsephotus* zij zijn ± 20 cm groot en wegen ± 37 gram. De grootste is de Hyacintara, *Anodorhynchus hyacinthinus* (formaat 98 cm, gewicht 1500 g).

Buiten de broedtijd leven parkieten in familieverband of vormen kleinere of grotere zwermen, tijdens de broedtijd leven de meeste soorten paarsgewijs.

1.2 huisvesting

Amerikaanse parkieten uit de geslachten *Aratinga, Pyrrhura, Brotogeris* en *Bolborhynchus* slapen in een broedblok, deze moeten het hele jaar door dan ook de beschikking hebben over broedblokken. Andere parkieten hebben alleen tijdens de broedtijd een broedblok nodig.

De temperatuur in het binnenverblijf zou niet lager dan 5°C mogen zijn. De omgevingstemperatuur voor geïmporteerde parkieten mag het eerste jaar niet onder de 10°C komen.

Voor halsband-, muis-, Derbian-, Patagonische rots- en Australische parkieten zal het binnenverblijf vorstvrij moeten zijn.

Papegaaien

2. de groep Papegaaien betaat uit de geslachten:

Agapornis, Amazona, Bolbopsittacus, Cacatua, Callocephalon, Calyptorhynchus, Coracopsis, Deroptyus, Eclectus, Eolophus, Forpus, Geoffroyus, Graydidascalus, Gypopsitta, Hapalopsittaca, Micropsitta, Nannopsittaca, Nestor, Pionites, Pionopsitta, Pionus, Poicephalus, Prioniturus, Probosciger, Psittacara, Psittacella, Psittacus, Psittinus, Psittrichas, Strigops, Tanygnathus, Touit, Tricharia.

2.1 basis

Papegaaien zijn vogels met een kort gedrongen lichaam en een korte stompe staart. Vertegenwoordigers van deze groep leven in de meest verschillende leefgebieden van zeeniveau tot in de alpine regio.

Tot de kleinste soorten horen de muspapegaaien *Forpus* (formaat 12-15 cm, gewicht 25-30 g), tot de grootste de geelkuifkakatoe, *Cacatua galerita* (formaat 50 cm, gewicht 900 g), en de Kea, *Nestor notabilis* (formaat 50 cm, gewicht 950 g). Deze papegaaien leven buiten de broedtijd voornamelijk in groepsverband of in zwermen, tijdens de broedtijd meestal paarsgewijs.

2.2 huisvesting

De temperatuur in het binnenverblijf zou voor de geslachten *Deroptyus, Eclectus, Forpus, Geoffroyus, Graydidascalus, Gypopsitta, Micropsitta, Pionites, Pionopsitta, Prioniturus, Psittacella, Psittinus, Psittrichas, Tanygnathus, Tricharia* niet lager mogen zijn dan 15°C, voor alle anderen mag de temperatuur niet lager zijn dan 10°C.

Voor de in gevangenschap geboren jongen van de geslachten *Cacatua, Callocephalon, Eolophus, Poicephalus en Psittinus* kan de temperatuur in het binnenverblijf 5°C zijn, voor *Agapornis*-soorten moet het binnenverblijf vorstvrij zijn. Voor de Kea is een bescherming tegen slecht weer genoeg.

Witbuikpapegaaien (*Pionites*-soorten) hebben het hele jaar door een broedblok nodig, de andere soorten gebruiken het broedblok alleen maar voor het broeden.

Lori's en zachtvoereters

3. tot de loris en andere nectaretende soorten behoren de geslachten:

Chalcopsitta, Charmosyna, Cyclopsitta, Eos, Glossopsitta, Lathamus, Loriculus, Lorius, Neopsittacus, Oreopsittacus, Phigys, Pseudeos, Psittaculirostris, Psitteuteles, Trichoglossus, Vini.

3.1 basis

Deze voedselspecialisten zijn bewoners van bossen en parklandschap. Hun verspreiding bevindt zich van zeeniveau tot in de alpine zone (tot 4000 m).

Hangparkieten (*Loriculus*-soorten) bereiken bij een formaat van 10,5 bis 16 cm een gewicht van 12 tot 35 g.

Tot de grootste lori's behoort de zwartkaplori, *Lorius lory*, met een formaat van 31 cm en een gewicht van 240 g.

Buiten de broedtijd leven deze papegaaien in rondtrekkend gezinsverband, groepen of zwermen, die op zoek naar eten zijn als bijvoorbeeld bloeiende bomen, die hun pollen (stuifmeel) en nectar leveren.

3.2 huisvesting

De temperatuur in het binnenverblijf moet minimaal 10°C, en voor hangparkieten 15°C, zijn. Voor lori's uit bergstreken, als bijvoorbeeld *Charmosyna papou*, mag de temperatuur niet onder de 5°C komen. Voor de niet zo koude gevoelige swiftparkiet moet het binnenverblijf vorstvrij zijn.

De vloer van de kooi of volière moet in verband met de dunne (waterige) ontlasting met een goed absorberende bodembedekking bedekt zijn, of er moet een gaasbodem aanwezig zijn. Volières kunnen ook betegeld of met een afwasbare wand uitgevoerd worden.

Het voer voor deze voedselspecialisten moet altijd vers zijn en de voederbakjes dienen altijd goed schoongemaakt te worden.

Met vriendelijke groet, Fred Rönitz 19-1-2021